

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1271720_RegNr_I-2397-422/2016

<http://www.infolex.lt/tp/1271720>

Administracinė byla Nr. I-2397-422/2016

Proceso Nr. 3-62-3-00082-2016-3

Procesinio sprendimo kategorija 21.; 74.

(S)

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2016 m. balandžio 25 d.

Kaunas

Kauno apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Rimanto Giedraičio, Dainos Kukalienės ir Janinos Vitunskienės (kolegijos pirmininkės ir pranešėjos),

sekretoriaujant Oksanai Berezovskei,

dalyvaujant pareiškėjui M. A. , atsakovo Alytaus pataisos namų atstovui M.K.,

nedalyvaujant trečiojo suinteresuotojo asmens Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos atstovui,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo M. A. skundą atsakovui Alytaus pataisos namams (toliau – ir Alytaus PN), trečiajam suinteresuotajam asmeniui Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – ir Kalėjimų departamentas prie LR TM), dėl administracinių aktų panaikinimo,

n u s t a t ė :

Pareiškėjas M. A. prašė teismą panaikinti Alytaus PN direktoriaus 2015 m. lapkričio 26 d. nutarimą Nr. 49-3700 ir Kalėjimų departamento prie LR TM 2015 m. gruodžio 28 d. sprendimą Nr. 2S-6059.

Pareiškėjas skunde (b.l.5-6), skundo patikslinime (b.l. 16) ir teismo posėdžio metu paaiškino, kad skundžiamu atsakovo nutarimu jam buvo skirta nuobauda - perkėlimas iš paprastosios grupės į drausmės grupę šešeriems mėnesiams. Nuobauda jam buvo paskirta už tai, kad, atlikdamas bausmę 16- tame būryje, darė psichologinį spaudimą kitiems nuteistiesiems, iš jų reikalaujamas arbatos, maisto produktų ir cigarečių, neleido nuteistiesiems ilsėtis. Pareiškėjas su jam skirta nuobauda nesutinka. Tvirtino, kad jokio drausmės pažeidimo nepadarė, maisto produktų, arbatos, o tuo

labiau cigarečių iš kitų nuteistųjų nereikalavo, nes yra nerūkantis, be to neseniai buvo apsipirkęs parduotuvėje, todėl nebuvo jokio poreikio taip elgtis. Teisės aktuose draudimo dienos metu bendrauti, garsiai kalbėti nėra nustatyta, todėl atsakovo tvirtinimas, kad jis dieną trukdė nuteistiesiems ilsėtis ar miegoti yra nepagrįstas. Pareiškėjo nuomone, drausminė nuobauda jam buvo skirta kaip susidorojimas už jo rašomus skundus dėl kalinimo sąlygų Alytaus PN. Nurodė, kad pažeidimas yra išgalvotas, pažeidimo tyrimas atliktas šališkai ir neteisingai, nesivadovaujant galiojančiais teisės aktais, neišsiaiškinus visų aplinkybių, remiantis tik pareigūnų pateiktais duomenimis, pramanytais neva nukentėjusių nuteistųjų V. V. ir A. M. paaiškinimais, atsisakius paimti su pareiškėju gyvenusių nuteistųjų S. J. , G. V. ir V. K. rašytinius paaiškinimus, todėl jam skirta drausminė nuobauda turi būti panaikinta.

Atsakovas Alytaus pataisos namai su pareiškėjo skundu nesutiko, prašė atmesti jį kaip nepagrįstą. Atsiliepime į skundą (b.l. 54-57,73-76) bei teismo posėdžio metu atstovas nurodė, kad Alytaus PN Kriminalinės žvalgybos skyrius 2015 m. lapkričio 24 d. pateikė tyrimo išvadą, kurioje nurodyta, jog 2015 m. lapkričio 18 d. 15.40 val. į Kriminalinės žvalgybos skyrių atėjo du nuteistieji ir pareiškė, kad nuteistieji M. A. ir V. L. 160 brigados nuteistųjų atžvilgiu naudoja smurtą bei grasina fiziškai susidoroti. Nuteistieji įvardijo, kad M. A. ir V. L. triukšmauja miegamajame, taip trukdydami kitiems nuteistiesiems ilsėtis, prieš kitus būrio nuteistuosius naudoja psichinį smurtą, reikalaudami jiems duoti arbatos, cigarečių ir kitų maisto produktų, atsisakius tai padaryti, grasino fiziškai susidoroti. Kriminalinės žvalgybos skyrius, įvertinęs tyrimo metu surinktą medžiagą, pasiūlė pareiškėją perkelti į kitą lokalinį sektorių. Alytaus pataisos namų direktorius 2015 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 49-3700 skyrė nuteistajam M. A. drausminę nuobaudą, perkeldamas jį iš paprastosios į drausmės grupę 6 mėnesiams už Bausmių vykdymo kodekso 110 straipsnio 2 dalies 8 punkto pažeidimą. Pareiškėjas padarė bausmės atlikimo režimo pažeidimą, kuris patvirtintas tarnybinio tyrimo surinkta medžiaga. Tarnybinis tyrimas atliktas objektyviai, nutarime aiškiai nurodyta pažeidimo esmė, pažeidimas kvalifikuotas tinkamai, pareiškėjui skirta drausminė nuobauda nėra maksimali, proporcinga jo padarytam pažeidimui. Pažymėjo, kad pareiškėjas bausmės atlikimo režimo reikalavimus pažeidinėja sistemingai, iki ginčijamos nuobaudos jam buvo skirta 20 drausminių nuobaudų, todėl jo tvirtinimas, kad nuobauda skirta, siekiant su juo susidoroti dėl skundų rašymo, yra nepagrįstas.

Skundas tenkinamas.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjui M. A. Alytaus pataisos namų direktoriaus 2015 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 49-3700 paskirta nuobauda – perkėlimas iš paprastosios grupės į drausmės grupę šešeriems mėnesiams už LR BVK 110 straipsnio 2 dalies 8 punkto pažeidimą (b.l. 17). Šį nutarimą pareiškėjas apskundė (b.l. 27-28) Kalėjimų departamentui prie LR TM, kuris 2015 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. 2S-6059 jo skundą atmetė (b. l. 40-42).

Bausmių vykdymo kodekso 10 straipsnio 1 dalis nustato, kad bausmes atliekantys Lietuvos Respublikos piliečiai turi visas Lietuvos Respublikos piliečiams įstatymų nustatytas teises, laisves ir pareigas su apribojimais, kuriuos numato Lietuvos Respublikos įstatymai ir teismo nuosprendis. Bendrosios nuteistųjų teisės nustatytos Bausmių vykdymo kodekso 11 straipsnyje, pareigos- šio Kodekso 12 straipsnyje. Specialiųjų nuteistųjų pareigas reglamentuoja atitinkami Bausmių kodekso skyriai. Bausmių vykdymo kodekso 110 straipsnyje nustatytos specialiosios nuteistųjų, kuriems paskirta laisvės atėmimo bausmė, pareigos, taip pat įtvirtinti atitinkami draudimai (BVK 110 str. 2 d.), tarp jų draudimas reikalauti bet kokios paslaugos iš kito nuteistojo ar suimtojo ar teikti jas, naudoti fizinį ar psichinį smurtą prieš kitus asmenis (BVK 110 str. 2 d. 8 p.).

Nuteistiesiems nustatytų pareigų ir draudimų tikslas - motyvuoti juos teisės aktus atitinkančiam elgesiui, sudaryti teisinę prielaidą normaliai pataisos įstaigų veiklai, vykdyti pataisos įstaigų režimo pažeidimų prevenciją. Įstatymu nustatytas privalomumas atlikti tam tikrus veiksmus arba susilaikyti nuo jų garantuojamas įstatymu numatytomis bausmių vykdymo teisės prievartos priemonėmis – nuobaudomis. Bausmių vykdymo kodekse įtvirtinti pataisos įstaigų režimo reikalavimai. Šio įstatymo prasme režimas apibrėžiamas kaip diferencijuotų laisvės atėmimo

bausmės vykdymo sąlygų ir šią bausmę atliekančių nuteistųjų elgesio taisyklių visuma (BVK 112 str. 1 d.). Šio Kodekso 112 straipsnio 2 dalyje nustatyti pagrindiniai pataisos įstaigų režimo tikslai: būtinas nuteistųjų izoliavimas ir nuolatinė jų priežiūra; reikalavimas nuteistiesiems tiksliai ir nenukrypstamai atlikti savo pareigas; skirtingų laikymo sąlygų sudarymas, atsižvelgiant į nuteistojo padaryto nusikaltimo pavojingumą ir pobūdį, nuteistojo asmenybę ir elgesį bausmės atlikimo metu. Pagal Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnį laisvės atėmimo bausmę atliekančiam nuteistajam nustatytų pareigų (režimo reikalavimų) ar draudimų nevykdymas yra pagrindas skirti šioje teisės normoje nustatytas nuobaudas.

Kaip ne kartą yra pažymėjęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, formuodamas praktiką analogiško pobūdžio bylose, bausmės atlikimo režimo pažeidimas yra teisės pažeidimas. Taigi taikant atsakomybę už bausmės atlikimo režimo pažeidimą, galioja iš esmės tos pačios taisyklės, kaip ir taikant baudžiamąją ar administracinę atsakomybę, t. y. kad atitinkama teisinė atsakomybė gali būti taikoma nustačius teisės pažeidimo sudėtį. Toks reikalavimas iš esmės įtvirtintas Bausmių vykdymo kodekso 143 straipsnyje, kuris nustato, kad nuobauda gali būti skiriama tik pažeidimą padariusiam asmeniui (BVK 143 str.3 d.). Nutarimas skirti vieną iš Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnyje numatytų nuobaudų yra aktas, kuriame įgaliojimus skirti nuobaudas turintis pareigūnas pateikia nuteistajam kaltinimą dėl bausmės atlikimo režimo pažeidimo (BVK 143 str.1 d.). Taigi, nutarime dėl nuteistojo nubaudimo turi būti aiškiai suformuluotas jam reiškiamas kaltinimas dėl režimo pažeidimo konkrečiai nurodant pažeidimo padarymo laiką, vietą, režimo reikalavimus pažeidžiantys veiksmai ir jų teisinis įvertinimas (kvalifikavimas) pagal konkrečias teisės aktų normas. Nutarimas dėl nuteistojo nubaudimo, kuriame nesuformuluotas konkretus kaltinimas arba kaltinimas, kuris neatitinka faktinių aplinkybių, negali būti laikomas pagrįstu (žr. 2013 m. vasario 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-236/2013, 2013 m. spalio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-1675/2013).

Ginčijamame Alytaus pataisos namų direktoriaus 2015 m. lapkričio 26 d. nutarime Nr. 49-3700 nurodyta, kad nuteistasis M. A. „2015 m. lapkričio 18 d. padarė bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimą – 15.40 val. į KŽS kabinetą Nr. 203 atėjo 2-o lokalinio sektoriaus nuteistieji ir pareiškė, kad nuteistieji M. A. ir V. L. nuteistųjų atžvilgiu naudoja psichologinį smurtą bei grasina fiziškai susidoroti. Tuo pažeidė LR BVK 110 str. 2 d. 8 p.“

Šiame nutarime, kuriame formuluojamas kaltinimas pareiškėjui, nenurodyta nei pažeidimo padarymo vieta, nei konkretus pažeidimo padarymo laikas.

Nors nutarime nurodyta, kad M. A. 2015 m. lapkričio 18 d. padarė bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimą, tačiau tarnybinio tyrimo 2015 m. lapkričio 24 d. išvadoje Nr. 16-542 (b.1.82), kurios pagrindu buvo priimtas skundžiamas nutarimas, minėta data nurodyta ne kaip pareiškėjo padaryto bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimo, o kaip pranešimo apie pareiškėjo padarytą bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimą data („ 2015 m. lapkričio 18 d., 15.40 val. į Kriminalinės žvalgybos skyriaus kabinetą Nr. 203 atėjo 2 lokalinio sektoriaus nuteistieji ir pareiškė...>“). Pažymėtina, kad byloje liudytoju apklaustas tarnybinio tyrimo 2015 m. lapkričio 24 d. išvadą Nr. 16-542 surašęs Marijampolės PN Kriminalinės žvalgybos skyriaus vyresnysis inspektorius R. N. nurodė, kad pareiškėjas 2015 m. lapkričio 18 d. nepadarė bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimo, tokio pobūdžio pažeidimus pareiškėjas darė nuolatos. Nurodyti tikslų pareiškėjo padaryto bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimo laiką ar laikotarpį liudytojas negalėjo. Konkrečios pareiškėjo padaryto pažeidimo datos ar laikotarpio nenurodė ir atsakovo atstovas teismo posėdžio metu.

Taip pat pažymėtina, kad skundžiamame nutarime nenurodytos ir kitos svarbios faktinės aplinkybės, t.y. konkrečiai nenurodyta pareiškėjo padaryto pažeidimo esmė (t.y. kokių nuteistųjų atžvilgiu buvo naudojamas psichologinis smurtas, grasinimai susidoroti, kokiais konkrečiais pareiškėjo veiksmais (neveikimu) tai pasireiškė ir pan. Tokiu būdu konstatuotina, kad administraciniame akte režimo reikalavimus pažeidžiantys veiksmai, sudarantys konkrečią teisės pažeidimo sudėtį, nurodyti abstrakčiai.

Įvertinus aukščiau išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad ginčijamame nutarime dėl M. A. nubaudo nenurodytas pažeidimo padarymo laikas, vieta bei konkretūs ir aiškūs režimo reikalavimus pažeidžiantys pareiškėjo veiksmai, todėl, teismo nuomone, šiame nutarime nesuformuluotas konkretus kaltinimas pareiškėjui. Tai sudaro pagrindą Alytaus pataisos namų direktoriaus 2015 m. lapkričio 26 d. nutarimą Nr. 49-3700 bei Kalėjimų departamento 2015 m. gruodžio 28 d. sprendimą Nr. 2S-6059, priimtą ginčą išnagrinėjus išankstinių ginčų nagrinėjimo ne per teismą tvarka, laikyti nepagrįstais ir juos panaikinti (ABTĮ 89 str. 1d. 3p., 2d.).

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 85 str.- 87 str., 88 str. 2 p., teismas

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo M. A. skundą tenkinti.

Panaikinti Alytaus pataisos namų direktoriaus 2015 m. lapkričio 26 d. nutarimą Nr. 49-3700 ir Kalėjimų departamento 2015 m. gruodžio 28 d. sprendimą Nr. 2S-6059.

Sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant tiesiogiai apeliacinės instancijos teismui arba per Kauno apygardos administracinį teismą.

Teisėjai Rimantas Giedraitis

Daina Kukalienė

Janina Vitunskienė